

MIQUEL RIBOT

L'ecosistema gironí

Figueres, Girona i Olot continuen exercint com a centres d'activitat artística i com a pols d'atracció i mantenen una certa projecció i visibilitat a fora, però són insuficients per donar cabuda a tots els sectors artístics, i les polítiques patrimonials, l'adquisició d'obres per a col·leccions, pateixen els mals endèmics del país.

>> **Jordi Mitjà.**
Des de l'Excés, receptes per a una arquitectura del pensament acumulatiu.
2008. Bòlit, Capella de Sant Nicolau. Girona.

DAVID SANTAELÀRIA > TEXT

Els professionals que treballem a les comarques gironines en l'àmbit de les arts visuals ens hem trobat sovint que, fora del nostre territori, hi ha un cert consens a valorar positivament la salut de l'art contemporani en el nostre entorn. El «Vosaltres rai, sí que n'esteu, de bé!» és un comentari estranyament recurrent. Benvinguda sigui aquesta bona apreciació, encara que no tenim clar si es deu a una mirada d'estiuejant de cap de setmana o si, per comparació, fa referència a la migradesa de la resta de Catalunya. Hi ha mèrits propis, segur, però la realitat és més magra i eixuta. O, a priori, així ens ho sembla. Sense voluntat entomològica, sense intenció d'abastar tots els espècimens i hàbitats, intentarem esbrinar quin és l'estat de salut de l'ecosistema de l'art contemporani a Girona i, en concret, d'un aspecte vertebrador clau com són els centres d'art contemporani. Vegem-ho.

Tres focus d'activitat

Imma Prieto, en la presentació del dossier del número 233 de l'any 2005 d'aquesta mateixa revista, titulat «Girona, l'art d'un present», parlava dels tres focus centrals d'activitat artística a les comarques gironines que sobresortien de la resta: Figueres, Girona i Olot. Sis anys després, no podem dir que la situació hagi canviat substancialment. I amb això no volem pas restar cap mèrit al treball incombustible que es du a terme des de la Nau Còclea a Camallera, o als moments d'intensitat proposats per festivals com Maçart (ara heretat per Ingràvid) o MAPA, o a les accions puntuals d'alguns municipis. No. Aquesta no és la qüestió. Ens referim a una voluntat programàtica d'incorporar les arts visuals contemporànies a les polítiques culturals i de fer-ho a través d'un projecte de llarg recorregut.

Els darrers anys, Girona ha redissenyat la seva política d'arts visuals, que tenia l'his-

«La funció del museu: deixar-nos imaginar l'exterior del museu com a infinit» Boris Groys

tòric referent de les Sales Municipals com a punt de partida. El procés exemplar de participació ciutadana en el trànsit cap a un nou model de centre (el Bòlit) també ha generat –curiosa paradoxa– un excés d'expectatives que es feien difícils d'assolir en el seu conjunt. És innegable, però, que s'ha estipulat un projecte que situa Girona en una òrbita superior, amb exposicions de tesi homologables a altres centres consolidats de fora del territori. Cal deixar passar una mica més de temps i pensar en l'estabilització que ha de suposar la futura ubicació en un edifici propi.

L'Espai Zer01 d'Olot (i en menor mesura també la Sala 15, encara jove i amb un curt recorregut) se centra en les produccions pròpies i fa especial atenció a les necessitats integrals (investigació, producció, difusió...) de cada projecte. La sala s'ha anat consolidant a poc a poc, i ha acollit una àmplia i variada representació de la creació artística contemporània. No hi ha res d'original en un plantejament que s'aproxima molt a la fórmula clàssica d'una *kunsthalle*, però la seva trajectòria i la manca de centres semblants (en dimensions i propòsits) amplifiquen el seu valor.

Un delicat equilibri entre les mostres de caràcter històric, patrimonial i commemoratiu, d'una banda, i les aportacions individuals i col·lectives a la creació contemporània, de l'altra, és el que caracteritza

>> *Exposició «Lo tengo, no lo tengo», de Doropaedia, Toni Hervàs, Daniel Jacoby, Dani Montlleó i Oriol Vilanova. Espai Zer01. 2010.*

la programació del Museu de l'Empordà. Artistes propers juntament amb noms de relleu de fora de l'Empordà, col·lectives d'interès i, singularment, exposicions de tesi que reflexionen al voltant del propi paper del museu avalen la seva proposta d'arts visuals. Sense perdre de vista les raons històriques i el context que fonamenta el centre, ens trobem en un punt d'interessant hibridació i diàleg amb l'art actual. Això no seria res d'anormal i estrany si no fos perquè els exemples similars són escassos i, en tot cas, molt menys reeixits que el que ens ocupa.

Girona, Olot i Figueres, amb les seves diferències i la seva sana diversitat però amb la voluntat comuna del rigor i de la professionalització, continuen essent els punts de referència que defineixen el panorama. Seria injust dir que són els únics; seria incorrecte dir que hi ha molt més que això.

Les col·leccions

Fins al moment hem obviat voluntàriament parlar de la *patrimonialització* de l'art contemporani, és a dir, de les col·leccions, del col·leccionisme i de la seva museïtzació. És una qüestió persistent, episòdica i en constant revisió. Intentar descriure com es consolida la memòria de la producció generada en els centres esmentats més amunt ens provoca un desencís notable. Dos exemples disjunts ens permeten il·lustrar la situació. Per una banda, la iniciativa de la Fundació Vila Casas, amb les seves extensions al territori gironí, permet disposar d'un volum molt important d'autors contemporanis. L'origen privat de la col·lecció marca els continguts i el programa de la institució. Res a dir; no hauríem d'esperar que una iniciativa privada prevegi totes les necessitats en aquest àmbit. Per l'altra banda, hi ha hagut a Girona ciutat una acció intel·ligent de posar en solfa la catalogació i difusió del fons d'art contemporani. Vistos els resultats podem dir que hi ha una presència nominal de molts artistes, sí, però tot sovint són parts escapçades (un dibuix, una fotografia, un quadre...) que a penes evoquen el sentit general d'un projecte. Siguem francs: la gran pregunta continua essent ¿quines d'aquestes obres han estat sol·licitades en préstec per formar part d'exposicions? I, el que és pitjor, ¿com és que hi ha ar-

MIQUEL RIBOT

«Per no dir artista he creat el terme *semionauta*, que és el creador de recorreguts dins un paisatge de signes» **Nicolas Bourriaud**

MIQUEL RIBOT

tistes d'aquí que estan més ben representats en col·leccions públiques d'algunes capitals –ai!– castellanès? D'aquí a una, dues o tres dècades, si no s'hi posa remei, els comissaris o historiadors que vulguin fer una retrospectiva de la nostra època hauran d'anar a buscar el material a les col·leccions públiques de fora o als autors que hagin tingut la prudència de guardar-se obra per a ells. Deixem-ho aquí. Ni tan sols és un problema específic de les comarques gironines. Només cal veure les erràtiques, fragmentàries, escasses (i sovint contradictòries) polítiques que s'han dut a terme en l'àmbit català. És un mal endèmic que temps enrere podíem atribuir a la joventut de les institucions culturals, però ara ja no sabem si dimitir davant la seva insubornable incapacitat de pensar en demà passat.

Una conclusió en positiu del que hem estat veient fins ara ens parlaria de models diferenciats i complementaris que donen una certa dinàmica al territori i que, treballant des del context, han aconseguit projecció i visibilitat a fora. En el revers cal constatar que seguim parlant de poca cosa, és a dir, d'un ecosistema fràgil i modest. No hi ha prou hàbitats on aixoplugar totes les espècies. Cal ser-ne conscients sense dramatismes, però cal actuar fomentant la diversitat i evitant un excés de planificació homogeneïtzadora. I, ja ho hem dit, també cal pensar en el futur del present: on quedarà tot el que s'està fent?

David Santaaulària és responsable de l'espai Zer01, d'Olot.

>> **Nùria Güell.**
Acceso a lo denegado. 2009.
 Bòlit, Rambla. Girona.

«L'art d'avui és practicat per excel·lents pintors, desconeguts o poc coneguts, però que tenen el seu públic, indiferent a l'última moda» **Marc Fumaroli**